

Les cartes de l'àvia

Text: Mireia Vidal

Il·lustracions: David Carretero

Aquell matí era 20 de novembre i a casa la Mariona ho celebraven d'una manera molt especial. Era el dia Universal del Nen i, com cada any, la família de la Mariona es reunia a l'hora d'esmorzar i cadascú explicava un record de la seva infància. El pare parlava del dia que els avis l'havien dut a banyar-se per primer cop al riu, la mare recordava les acampades a la muntanya, i la Mariona sempre triava el mateix: el dia que va llegir les cartes de l'àvia.

La Mariona la veia molt poc a la seva àvia, i no era perquè no li agradés estar amb ella. El problema era que l'àvia vivia lluny, molt lluny, en un lloc que es diu Àustria. Quan la Mariona visitava a la seva àvia tampoc podien parlar gaire, perquè les dues feien servir idiomes diferents. Això li sabia molt greu a la Mariona, però com que les dues tenien moltes ganes de conèixer-se, una va aprendre català i l'altre austríac. A la Mariona li feia molta il·lusió aprendre austríac perquè l'àvia li havia promès que quan en sabés prou, li llegiria unes cartes que guardava com un petit tresor. Per això va esforçar-se molt a practicar amb la mare, fins que per fi va arribar el dia.

Va ser precisament un 20 de novembre que la Mariona i la seva família van viatjar a Àustria, i l'àvia va decidir que havia arribat el moment de conèixer el secret de les seves cartes. Aleshores en va agafar una i va dir que en aquelles lletres esgrogueïdes s'amagava la història d'una de les dones més importants del món: l'Englantyne Jebb.

—Englantyne? —Va preguntar la Mariona amb un perfecte austríac. —No deu ser tant important perquè jo no he sentit mai el seu nom.

—Sovint la gent recorda les coses però oblida les persones que les han fet possibles. — Va dir l'àvia amb un català una mica atrotinat. —Què es celebra avui?

—Avui és el dia Universal del Nen—Va aclarir la Mariona que estava orgullosa que els seus pares li expliquessin moltes coses.

—I saps per què gairebé a tot el món es celebra aquest dia?

A la Mariona se li va posar cara d'albergínia quan va adonar-se que no tenia ni idea del motiu d'aquella celebració. I va ser aleshores quan l'àvia va obrir un dels seus sobres vells i va començar a llegir...

Estimada filla,

Ara que ja ets prou gran, vull explicar-te qui era l'Englantyne Jebb. El dia que la vaig conèixer recordo que tenia tanta gana que vaig sortir al carrer per veure si trobava alguna cosa de menjar. La mare m'ho tenien prohibit. Feia temps que estàvem en guerra, el pare havia hagut de marxar a fer de soldat i les meves germanes i jo ens vam quedar a casa amb la mare. Però no saps com n'és de dura una guerra. No només pateixen els que lluiten, sinó que també és difícil pels que intenten continuar amb la seva vida. A poc a poc, les feines dels grans s'aturen i ja ningú pot anar a treballar. Jo també vaig deixar d'anar a l'escola i la mare intentava ensenyar-nos algunes coses a casa. Cada dia era més perillós sortir al carrer per si algú ens disparava, però el pitjor de tot era que quan hi ha una guerra, ningú es preocupa de cultivar els camps o cuidar el bestiar, per fer que arribi menjar als pobles i les ciutats. Aconseguir un tros de pa era tan difícil que vaig decidir escapolar-me i endinsar-me pels carrers, quan de sobte una dona em va cridar.

Recordo que em va espantar tant, que em vaig quedar garratibada. Però aquella dona, veient com n'estava de prima, em va preguntar si tenia gana. Jo li vaig dir que molta, i que també en tenien les meves germanes. La dona em va mirar trista i em va prometre que trobaria una solució. L'endemà, algú va trucar a la porta i quan la mare va obrir, va veure aquella dona que portava llet, cereals i galetes. Recordo que en aquell moment va dir que cap nen ni nena hauria de patir mai les conseqüències d'una guerra i que ella faria tot el possible per ajudar als infants a sobreviure. D'aquella dona no en vaig saber res més, però amb el temps vaig descobrir que es deia Englantyne Jebb.

Quan l'àvia va acabar de llegir la primera de carta, va tancar els ulls per eixugar-se una petita llàgrima. Aleshores vaig entendre que aquelles cartes les havia escrit la seva pròpia mare. Era la mare de la meva àvia la que havia viscut durant la primera Guerra Mundial, i de gran va escriure aquestes cartes a la seva filla, perquè mai oblidés la feina que va fer l'Englantyne. L'àvia les havia llegit un centenar de vegades, i ara estava a punt de tornar a llegir la segona:

La guerra per fi va acabar, i quan vaig ser prou gran, vaig buscar informació sobre aquella dona i vaig descobrir que l'Englantyne va néixer a Anglaterra l'any 1876 i era professora. El 1913 va viatjar a Àustria per ajudar a la gent que patia la guerra, però quan va veure tots aquells nens i nenes que passaven gana o que no tenien família i fugien de la guerra per refugiar-se en un altre país, va decidir que faria el que calgués per ajudar-los.

A l'Englantyne no li agradaven les guerres i a partir d'aquell moment va treballar per aconseguir que la gent rica del seu país li donés diners que li servissin per ajudar a aquells que les patien. Va haver de convèncer molta gent, però era tan tossuda que va aconseguir crear una organització per ajudar als nens i nenes que vivien les guerres d'Europa. Ella deia que salvar els nens era la manera de salvar el futur, i que només ells podrien aconseguir una pau duradora.

Però l'Englantyne no tan sols volia ajudar als nens que patien guerres, sinó que volia ajudar als nens de tot el món. Per això, el 1923 va crear la Declaració dels Drets dels Nens. En ella es deia que tots els països estaven obligats a cuidar als nens i nenes d'arreu. Els havien d'alimentar, curar si estaven malalts, protegir-los de situacions de perill, i educar-los perquè quan fossin grans, ells també poguessin ajudar als altres.

Aquells drets van agradar a tothom i el 1959 es van convertir en la base per la Declaració dels Drets del Nen, de Nacions Unides.

—Per això ara celebrem el Dia Universal del Nen—Va dir la mare—Perquè ningú oblidi que els nens i les nenes de tot el món sempre s’han de cuidar i protegir. Igual que l’Englantyne va fer amb els nens i nenes que van patir la primera Guerra Mundial.

La Mariona tot d’una va comprendre com n’havia estat d’important l’Englantyne, però encara tenia una pregunta.

—Àvia, ara hi ha guerres?

A l’àvia li hauria agradat dir-li a la seva néta que els grans per fi havien entès que les guerres tan sols servien per fer mal, però no era el cas. Amb una veueta trista va explicar que encara avui hi ha molts nens i nenes que viuen situacions de conflicte o de pobresa, i que es veuen obligats a fugir dels seus països. Aquests nens i nenes, i les famílies que els acompanyen, són el que coneixem com a refugiats, persones que no poden seguir vivint a les seves cases perquè potser morien.

Tot d’una la Mariona va recordar algunes de les imatges que a vegades es veien a la televisió. Eren de gent que havien de viure en tendes als camps, esperant que algun país els volgués acollir, o d’altres que pujaven a petites embarcacions amb les que havien de travessar el mar per escapar dels seus països. Va recordar aquelles imatges i en aquell mateix instant va decidir que les cartes de l’àvia serien el seu record d’infància. De cap manera volia oblidar aquella història ni allò que deia sempre l’Englantyne:

*“Salvar els nens és la manera de salvar el futur,
i només ells podran aconseguir una pau duradora” .*

Fi

La guia de la salut i el benestar per als teus fills

Els contes de l'àvia és un recopilació de contes que l'Observatori de la Infància i l'Adolescència FAROS ofereix a la seva plataforma digital (<http://faros.hsjdbcn.org/>) per fomentar la lectura i difondre valors i hàbits saludables en la població infantil.

FAROS és un projecte impulsat per l'Hospital Sant Joan de Déu Barcelona amb l'objectiu de promoure la salut infantil i difondre coneixements de qualitat i d'actualitat en aquest àmbit.

Sant Joan de Déu
Barcelona · Hospital